

– стан навколишнього середовища і дієвість системи природокористування.

Враховуючи цей, далеко не повний, перелік чинників, проблема збільшення темпів зростання конкурентоспроможності економіки вимагає системного вирішення безлічі завдань і, перш за все, пошуку нових підходів і методів їх реалізації.

Світовий досвід свідчить про те, що в сучасних ринкових умовах підвищення конкурентних позицій пов'язано з переводом його економіки на інноваційний шлях розвитку.

В економіці нового типу інноваторство виступає як найважливіший інструмент конкурентної боротьби, формує позитивний імідж і покращує інвестиційну привабливість товаровиробників і регіонів. Лише інноваційно-орієнтовані регіональні підприємства, які засновують своє функціонування на реалізації останніх науково-технологічних досягнень, зможуть створювати якісні товари, що користуватимуться попитом у споживачів.

Список використаних джерел

1. Глазьев, С.Ю., Фетисов Г.Г. Новый курс: стратегия прорыва. Научный доклад. [Электронный ресурс] // Глеб Фетисов – официальный сайт : [сайт]. – Текст. и граф. дан. – 2012]. URL: www.glebfetisov.ru/upload/stregetia%20proryva.docx (дата звернення : 21.05.2016). – Назва з екрана.

2. Голубцов, А.Н. Инновационная политика как инструмент социального и экономического развития [Электронный ресурс] / А.Н.Голубцов, В.С.Батрак // Управление экономическими системами <http://uecs.ru/innovacii-investicii/item/1694-2012-11-23> (дата звернення : 21.05.2016). – Назва з екрана.

Трунов Миколай

студент

Науковий керівник: д. е. н., Гуржій Н.М.

Запорізький національний університет

м. Запоріжжя

ПРОБЛЕМА ГАЛЬМУВАННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Сьогодні Україна перебуває у глибокій економічній, політичній та соціальній кризі. За всі роки незалежності українська економіка не реформувалася та не модернізувалася і все ще перебуває на індустріальній стадії розвитку. Україна істотно відстала від країн – лідерів високотехнологічної продукції. У структурі доданої вартості все ще переважають продукти з низьким рівнем переробки (сировина і напівфабрикати). У промисловості зберігаються диспропорції, які істотно обмежують перспективи її зростання, формують значні ризики та бар'єри для зміцнення конкурентоспроможності галузей. Наука і новатори відірвані від виробництва інноваційної продукції. Україна практично не готова до економічної конкуренції в глобальних масштабах, особливо в сферах інноваційних товарів і технологій.

В Україні для здійснення повноцінної інноваційної діяльності є достатній науковий потенціал. Створена відповідна законодавча база, спрямована на підтримку розвитку економіки інноваційним шляхом. Законодавство України визначає правові, організаційні та економічні основи регулювання державою інноваційної діяльності, а також встановлює відповідні форми стимулювання інноваційних процесів в державі. Однак, незважаючи на існуючу законодавчу базу, а також потенціалу до наукової діяльності, Україна має недосконале виробництво, пов'язане з інноваційними технологіями та низьку інноваційну складову в продукції.

За офіційними даними Державної служби статистики України, в країні знижується інноваційна активність підприємств промисловості.

Так, виходячи з аналізу підприємств промисловості, які пов'язані з інноваційною діяльністю, їх кількість щороку до 2006 р. зменшувалася: в 1998 р. їх питома вага становила 18,7% від загальної кількості промислових підприємств, а в 2006 р. – тільки 11,2%. Незважаючи на те, що рівень 1998 року на даний час недосяжний, але починаючи з 2007 р. питома вага підприємств, що займалися інноваціями збільшується, 2015 р. – вже 17,3% [1].

Аналіз сфери інтелектуальної власності показує, що сьогодні найбільш актуальною проблемою є відсутність ефективного захисту майнових (економічна складова) прав інтелектуальної власності.

Існування цієї проблеми є однією з дуже серйозних перешкод на шляху інвестування економіки України, яка гальмує інноваційний розвиток країни. Інвестори, перш ніж вкладати фінансові інвестиції в виробництво відповідної продукції, бажають захистити від несанкціонованого використання новітні технології, нову продукцію, свої інтелектуальні досягнення, а також отримати правову охорону і гарантію повернення вкладених коштів і мати впевненість, щодо забезпечення свого економічного зростання в разі передачі у використання своїх інтелектуальних досягнень і виготовлення з їх допомогою товарів з новими властивостями. Відсутність надійних гарантій з боку держави стримує здійснення іноземними інвесторами інвестиційних операцій, так необхідних на даний момент вітчизняному виробництву [2].

В Україні, кількість підприємств, які займалися інноваційною діяльністю змінювалась протягом 15 років від 14,8% (в 2000 р.) до 15,2% (в 2015р.). Загальна сума витрат на підтримку інноваційної діяльності зростала з кожним роком (від 7949,9 млн. грн. в 2009 р. до 13813,7 грн. в 2015р.). Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислового виробництва за 15 попередніх років зменшилася з 4,8% (у 2009 р.) до 2,5%. (у 2014 р). Питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП була скорочена з 0,95% (у 2009 р.) до 0,64% (в 2015 р.). Також зменшилася сама кількість організацій, які виконували наукові розробки та дослідження з 1340 (у 2009 р.) до 978 (в 2015 році).

Проаналізувавши джерела фінансування інноваційної діяльності за 2015 рік (в млн. грн.), маємо у висновку, що більшість інноваційних розробок, продуктів та досліджень виконуються за власні кошти підприємств та майже без підтримки державного бюджету України:

– власні кошти підприємств – 13427,0;

- кошти державного бюджету – 55,1;
- іноземні інвестиції – 58,6;
- інші джерела – 273,0 [3].

За оцінками фахівців Корнельського університету, бізнес-школи INSEAD та Всесвітньої організації інтелектуальної власності WIPO (рейтингу Global Innovation Index.), сильною стороною України визнана освіченість населення. Наприклад, в 2013 р. по легкості вступу до вищих навчальних закладів наша країна отримала 94,6 балів з 100, за видатками на освіту – 80,5 балів, за кількістю дипломованих дослідників і інженерів – 83,8 балів [4].

Згідно зі звітом Global Innovation Index, в 2013 році Україна займала 71 місце серед 142 країн, що беруть участь в рейтингу, а в 2014 р вона виявилася на 63 місці. Україна отримала індекс 36,3 по 100 бальною шкалою.

Рейтинг країн-лідерів очолила Швейцарія, її індекс – 64,8. На другому місці – Великобританія, на третьому Швеція [5].

На підставі проведеного аналізу можна судити про гальмування інноваційної складової економіки України, яка стримується різноманітними бар'єрами:

- дефіцит власних фінансових коштів у підприємств і висока вартість позикових коштів;
- складна і малоефективна система оподаткування;
- відсутність сильних зв'язків між науковими дослідниками, які розробляють інновації, і промисловим сектором, який їх використовує;
- відсутність відповідних бази і структур, необхідних для трансферу технологій, а також систематизованої інформації на дану тему;
- відсутність зацікавленості, як у держави, так і у підприємців у впровадженні інновацій.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/control/uk/localfiles/display/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html.
2. Кавальчук М. Для успіху інноваційної економіки треба освоїти парне катання / М. Кавальчук // Известия. – 2008. – 26.12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://izvestia.ru/news/344131>.
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html.
4. Україну понизили в рейтингу інновацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vinnitsaok.com.ua/2013/08/09/113553>.
5. Украина резко поднялась в мировом рейтинге развития инноваций [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.segodnya.ua/science/ukraina-rezko-podnyalas-v-mirovom-reytinge-razvitiya-innovaciy-538351.html>.

